

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı
31 Ocak 2018 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu'nun, Afrin'de gerçekleştirilen Zeytin Dalı Operasyonu'na verdikleri desteği yenilemek istediklerine, şehitlerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı dilediklerine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu'nun, Komisyonun bugüne kadar gerçekleştirdiği çalışmalara ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Yurt Dışında Yaşayan Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle Çıkmış Kadınların ve Ailelerin Sorunları ve Çözüm Önerileri Konulu Alt Komisyon Başkanı Tülay Kaynarca'nın alt komisyonun çalışmalarına ilişkin açıklaması

IV.- SUNUMLAR

1.- Başbakan Yardımcısı Hakan Çavuşoğlu'nun, Yurt Dışında Yaşayan Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle Çıkmış Kadınların ve Ailelerin Sorunları ve Çözüm Önerileri Konulu Alt Komisyonun çalışma alanına giren konularda, kendisine bağlı kuruluşlardaki faaliyetler hakkında sunumu

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

1'inci Toplantı
31 Ocak 2018 arşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu saat 14.43'te açıldı.

Komisyonu Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu,

Afrin'de gerçekleştirilen Zeytin Dalı Operasyonu'na verdikleri desteği yenilemek istediklerine, şehitlerimize Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı dilediklerine,

Komisyonun bugüne kadar gerçekleştirdiği çalışmalara;

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Yurt Dışında Yaşayan Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle ıkıőıő Kadınların ve Ailelerin Sorunları ve özüm Önerileri Konulu Alt Komisyon Başkanı Tülay Kaynarca, alt komisyonun çalışmalarına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Başbakan Yardımcısı Hakan avuőoĐlu tarafından, Yurt Dışında Yaşayan Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle ıkıőıő Kadınların ve Ailelerin Sorunları ve özüm Önerileri Konulu Alt Komisyonun alıőma alanına giren konularda, kendisine bağlı kuruluşlardaki faaliyetler hakkında bir sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüőülecek başka konu bulunmadığından 16.13'te toplantıya son verildi.

31 Ocak 2018 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.43

BAŞKAN: Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)

BAŞKAN VEKİLİ: Bennur KARABURUN (Bursa)

BAŞKAN VEKİLİ: Candan YÜCEER (Tekirdağ)

SÖZCÜ: Ali İhsan YAVUZ (Sakarya)

KÂTİP: Dirayet Dilan TAŞDEMİR (Ağrı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Komisyonumuzun 26’ncı Dönem ikinci devredeki ilk toplantısını açıyorum.

Bugünkü toplantımıza Başbakan Yardımcısı Sayın Hakan Çavuşoğlu ve ilgili kurum temsilcileri de katılıyorlar. Sayın Başbakan Yardımcısına ve beraberindeki çalışma arkadaşlarına hoş geldiniz diyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katircioğlu’nun, Afrin’de gerçekleştirilen Zeytin Dalı Operasyonu’na verdikleri desteği yenilemek istediklerine, şehitlerimize Allah’tan rahmet, yakınlarına başsağlığı dilediklerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Gündem maddelerine geçmeden önce, Afrin’de gerçekleştirilen ve başarıyla devam eden Zeytin Dalı operasyonu bakımından devletimize, Hükûmetimize ve Silahlı Kuvvetlerimize gönülden verdiğimiz desteği bu toplantı vesilesiyle yenilemek istiyorum. Ülkemizi kuşatmaya çalışan tüm terör örgütleriyle mücadele ederken şehit olan askerlerimize, polislerimize ve tüm güvenlik güçlerimize Allah’tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum.

2.- Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katircioğlu’nun, Komisyonun bugüne kadar gerçekleştirdiği çalışmalara ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, gündeme geçiyoruz.

Gündemde kısaca Komisyonumuzda bugüne kadar gerçekleştirdiğimiz çalışmalarımızı başlıklar hâlinde ifade etmek istiyorum. Bugün yurt dışında yaşayan kadınlarımızla ilgili gündem maddesine geçmeden önce bunlara kısaca temas edeceğim.

Komisyonumuz 26’ncı Dönemde 11 toplantı gerçekleştirdi, bu toplantılarda kadın-erkek fırsat eşitliğiyle ilgili çeşitli konuları her birlikte tartıştık ve ülkemizde kadınların durumunun güçlendirilmesi için çalışmaları yürüttük.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı Komisyonumuzda görüşüldü ve önerdiğimiz değişikliklerle birlikte Genel Kurulda kanunlaştı.

Komisyonumuzda şu an bir tasarı bulunmakta olup söz konusu tasarı Komisyonumuza tali olarak havale edilen bir uluslararası anlaşmadır. Ayrıca, Komisyonumuzda esas olarak havale edilen 3 teklif bulunmaktadır.

26’nci Dönemde Komisyonumuza toplamda 57 bireysel başvuru yapılmıştır. Başvurular değerlendirilmekte ve gereken işlemler bakımından ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte başvurulara cevaplar verilmektedir.

Bilindiği üzere 26'ncı Dönemde Komisyonumuz, kırsal alanda yaşayan kadınlarımız, engelli kadınlarımız ve yurt dışında yaşayan kadınlarımız ve ailelerimizle ilgili olmak üzere 3 alt komisyon kurmuştur. Kırsal alanda yaşayan kadınlarımızla ilgili alt komisyonumuz 14, engelli kadınların sorunlarıyla ilgili komisyonumuz 10, yurt dışında yaşayan kadınlarımız ve ailelerimizle ilgili alt komisyonumuz ise 14 toplantı yapmışlardır. Alt komisyonlarımız çalışmalarını devam ettirmektedir. 3 alt komisyonun da rapor yazım aşamasına geçtiğini ve çalışmalarını mümkün olan en kısa zamanda tamamlayıp tüm Komisyon üyelerimizle paylaşacaklarını buradan ifade etmek istiyorum.

Malumları olduğu üzere, 29 Kasım 2017 tarihinde Meclisteki tüm ihtisas komisyonları için ikinci devre seçimleri yapıldı. İlk devre Komisyonumuzun üyesi olan bazı üyeler, ikinci devrede başka komisyonlara üye oldular. İlk devrede görev yapan arkadaşlarıma buradan teşekkür etmek istiyorum ve 26'ncı Dönemin ikinci devresinde görev yapacak tüm üyelerimize de başarılar diliyorum.

Ayrıca, az önce belirttiğim gibi, Komisyon üyelikleri seçimleri yenilendi. Bunun sonucunda alt komisyon üyeliklerimizde de bazı değişiklikler meydana geldi. Son duruma göre, yurt dışında yaşayan kadınlarımızla ilgili alt komisyonda CHP, HDP ve MHP grubundan birer üye eksik ama bu Komisyonumuza HDP hiç üye vermedi en baştan beri, bunun altını çizmek istiyorum.

Engelli kadınlarımızla ilgili alt komisyonumuzda ise MHP ve HDP grubunun birer üyesi eksik.

Kırsalda yaşayan kadınlarımızla ilgili alt komisyonumuzda ise AK PARTİ'nin dışında CHP'nin ve HDP'nin birer üyeleri eksik, bunları da buradan ifade etmek istiyorum.

Eksik olan üyelerimizin en kısa zamanda tamamlanması uygun olacaktır, zira alt komisyonlarımızın tamamlanması çok yakındır. Bu konuda üye bildirimlerinizi ilgili partilerin gruplarından rica ediyoruz.

Aynı zamanda Komisyonumuza Sayın Deniz Depboylu'nun bir önerisi geldi. Önerge özetle, okula devam edemeyen ve erken evlilik riski altındaki kız çocuklarıyla ilgili. Önerge içeriği gerçekten önemli olmakla birlikte Komisyonumuzun önceki yıllarda çalıştığı ve raporunu yayımladığı bir konuya ilişkindir. Dolayısıyla bu önergeyi daha sonra ele alacağımızı buradan belirtmek istiyorum. Belki başka bir yönüyle, başka bir boyutuyla bu konuyu ele alabiliriz.

Birleşmiş Milletler Kadın Birimiyle birlikte yürüttüğümüz "Türkiye'de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi" de devam etmektedir. Bu kapsamda yapılan bazı faaliyetlerimizi gerçekleştirdik. Onları da başlıklarıyla ifade etmek istiyorum:

7 üyemizden oluşan bir heyet, 1-6 Haziran 2017 tarihleri arasında Madrid'de Ulusal Meclis ile Senato'ya daha sonra Endülüs Parlamentosuna toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda resmî çalışma ziyaretinde bulunmuştur.

14-20 Eylül 2017 tarihlerinde Finlandiya ve İsveç'te 8 milletvekilinden oluşan bir heyetle birlikte bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir. Yine burada toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ve aynı zamanda eşitlik birimiyle ilgili çalışmalar yerinde incelenmiştir.

1-2 Kasım 2017 tarihlerinde ise Komisyonumuz 8'inci kuruluş yıl dönümü etkinliğini gerçekleştirmiş. Bu çerçevede "Karar Alma Mekanizmalarında Kadın, Siyasette, Kamuda ve Özel Sektörde" başlıklı uluslararası bir sempozyum gerçekleştirilmiştir.

Yine, proje kapsamında 2-4 Aralık 2017 tarihlerinde Adıyaman ve Gaziantep illerinde, bölgesel bilgi ve deneyim paylaşımı ve farkındalık artırma toplantısı düzenlenmiş, Dünya Engelliler Günü ile geçmişten bugüne kadın siyasetçiler buluşması düzenlenerek ve daha önce Kars ve Kocaeli'de de benzer bölge toplantıları hayata geçirilmiştir.

Önümüzdeki hafta 7 Şubatta veya Birleşmiş Milletlerin takvimine göre bunu kararlaştıracamız, dönüş bekliyoruz ya da 14 Şubatta bir komisyon toplantısı gerçekleştireceğiz. Bu toplantıda Birleşmiş Milletlerle yürüttüğümüz projenin son bir yılında gerçekleştireceğimiz etkinlikleri sizlerle birlikte istişare edeceğiz.

Aynı zamanda Birleşmiş Milletler Kadın Birimi, Parlamentolar arası Birlik ve İsveç Kalkınma Ajansının yetkilileri bu toplantımıza iştirak edecekler.

Ayrıca, bu toplantıda Komisyonumuzda bulunan bir uluslararası anlaşmayı birlikte görüşme fırsatı bulacağız.

Aynı zamanda gündemde olan bazı kadına yönelik şiddet ve kız çocuklarının uğradığı istismarla ilgili yakından Komisyonumuzca bu olayları takip ettiğimizi de burada ifade etmek istiyorum.

Alt Komisyon Başkanımızın, Başbakan Yardımcımızın sunumuna geçmeden önce alt komisyonumuzla ilgili birkaç başlıkla da olsa bilgi vermesi uygun olur -kendisi bana hatırlattı teşekkür ederim- ondan sonra Başbakan Yardımcımızın sunumuyla toplantımıza devam ederiz.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Yurt Dışında Yaşayan Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle Çıkmış Kadınların ve Ailelerin Sorunları ve Çözüm Önerileri Konulu Alt Komisyon Başkanı Tülay Kaynarca'nın alt komisyonun çalışmalarına ilişkin açıklaması

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun bünyesinde kurulan Yurt Dışında Yaşayan Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle Çıkmış Kadınlarımız ve Ailelerin Sorunları ve Çözüm Önerileri” başlığı adı altında oluşan alt komisyonumuz 18 Şubat 2016 itibarıyla çalışmalarına başladı, o günden bu yana yaklaşık 14 toplantı gerçekleştirdik. Bu 14 toplantı içerisinde Dışişleri Bakanlığımız, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, TİKA, İçişleri ve Dışişleri Bakanlığımızdan ilgili kurumlar, yine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız, Adalet, Millî Eğitim, Çalışma ve Güvenlik Bakanlığımızın yine yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızı ilgilendiren birimlerinden çok değerli temsilcilerimizin, özellikle üniversitelerden akademisyenlerin katıldığı, bu konuda çalışma yapmış ve raporlandırmış çalışmalarıyla farklı üniversitelerden konuyla ilgili uzman ve akademisyenlerin de olduğu toplantıları gerçekleştirdik.

Alt komisyonun sorunların çözüm noktasındaki hedef kitleyle ilgili kadınlar ve aileleri özellikle sorun başlıkları olsa da toplumsal cinsiyet eşitliğinde bir yönden genel konuların ele alındığı bizim gözlemimiz oldu.

Yine, biz hem akademisyen hem resmî kurumlar hem de bugüne kadar yapılan 2 saha çalışması gerçekleştirdik. Hollanda ve Fransa'yı içeren ve Almanya özelinde yaptığımız 2 saha çalışmasıydı. Bu çalışmalardan ve çok değerli katılımcılardan edindiğimiz bilgiler içerisinde bazı sorun başlıkları çok öne çıktı. O anlamda Saygıdeğer Başbakan Yardımcımızın bugün burada olması ve rapora dercedilecek hedef, çalışma, proje ve açıklamalarını bugün itibarıyla çok önemsiyoruz. Bu sorunsal başlıklarla ilgili eğitim en başta yer alıyor. Halk ifadesiyle “ithal gelin, ithal damat” olarak ifade edilen, özellikle evlilik, aile birleşimleriyle ilgili...

Dil probleminde yeni neslin Türkçe dille ilgili yine karşımıza çıkan eğitim başlığında değerli bir konu. Yargısal süreçlerde tanıma ve tenfizle ilgili bir çalışma vardı ki Hükümetimizin en son yapılan KHK'lerde bu hafta yapılacak oylamalarda da kanunlaşacak başlıkta kısmen de olsa bu çözümlenecek ancak devamında tanıma ve tenfizde aile birleşiminde çok ciddi sorunlarla karşılaştığımızı görüyoruz ama bir taraftan da Hükümetin çalışmalarını o anlamda takdirle karşılıyoruz.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın temel nitelikleri, tespitler ve vatandaşlarımızın aile yapısı, kültürel değerler bazında da bir diğer başlığın karşımıza çıktığını gördük.

Yine, Türkiye kökenli bilirkişinin olması, Türkiye kökenli sosyal çalışan, aile hukuku uzmanı, avukat, terapist, psikolog sayısının artırılmasına yönelik çalışmalar da özellikle yurt dışında alt sahada yaptığımız Almanya, Fransa, Hollanda özelindeki saha çalışmalarında, STK'lerin, vatandaşlarımızın ve temsilciliklerimizin ifade ettiği en önemli başlıklardan bir tanesiydi.

Yine, sosyal güvenlik sistemiyle ilgili ve yaşlı bakım hizmetiyle ilgili başlıklar karşımıza çıktı ama o zaman bir kanunla şu çok değerli veriye de ulaştık: Ev hanımı olan ve Türkiye'de sosyal güvenlik hakkı alabilmek adına hükümetlerimiz döneminde, önceki hükümet dönemlerinde 90'lı yılların başı itibarıyla başlamış ama bugün de birçok hak kazanımlarını gördük. Onu uygulamaya yönelik bazı sorun başlıkları da yapılan çalışmalarda karşımıza çıktı ve devlet yardımları, sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili orada bir üst yapıyla mevcut hükümetlerden, orada yaşadıkları ülkelerdeki hükümetlerden yardım alabilmeleri ya da Türkiye'den, buradan giden STK'ler ve orada oluşmuş olan çok değerli oluşumların birlikte hareket edebilmesi ve STK bünyesinde yardım alarak vatandaşlarımıza ya da vatandaşlıktan çıkmış olsa dahi Mavi Kart uygulaması, diğer uygulamalarla hizmet alan çok değerli vatandaşlarımızla ilgili çalışmalar da yine diğer başlıklarımızdan biri olarak karşımıza çıktı.

Çok Değerli Başbakan Yardımcımıza sözü bırakmadan önce 6 kişiden oluşan alt komisyonumuzda şu ana kadar sorumluluğu birlikte paylaştığımız çok değerli milletvekili arkadaşlarımızın her birine ben teşekkürlerimi sunuyorum. Muhalefetten ve iktidar partisinden oluşan 6 kişilik heyet hem Türkiye'deki hem de yurt dışındaki saha çalışmalarında temsilen rapora ciddi katkı sunacaklar, çok teşekkür ediyorum. Katılımlarınız dolayısıyla gerek yapılanlar gerek projelendirilenler gerekse hedefler konusunda Hükümetimizden, Başbakan Yardımcımızın cümleleriyle de inşallah raporumuza dercedilecek çok değerli bilgilerin olacağı inancıyla sözü Değerli Başbakan Yardımcımız Hakan Çavuşoğlu'na bırakıyorum.

Teşekkür ederim.

IV.- SUNUMLAR

1.- Başbakan Yardımcısı Hakan Çavuşoğlu'nun, Yurt Dışında Yaşayan Türk Vatandaşı Olan ve Vatandaşlıktan İzinle Çıkmış Kadınların ve Ailelerin Sorunları ve Çözüm Önerileri Konulu Alt Komisyonun çalışma alanına giren konularda, kendisine bağlı kuruluşlardaki faaliyetler hakkında sunumu

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Alt Komisyonu Başkanımız, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun çok değerli üyeleri, saygıdeğer basın mensupları; öncelikle hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum, çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını yüce Allah'tan niyaz ediyorum.

Sözlerimin hemen başında Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımız bünyesinde başarılı şekilde faaliyetlerini yürüten çalışma arkadaşlarımızı size tanıtmak istiyorum.

(Komisyona katılan bürokratlar tanıtıldı)

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sözlerimin hemen başında, öncelikle hudutlarımızda ve bölgede güvenlik ve istikrarı sağlamak maksadıyla Suriye'nin kuzeybatısında Afrin bölgesinde PKK, KCK, PYD, YPG ve DEAŞ'a mensup teröristleri etkisiz hâle getirmek, meşru müdafaa hakkını kullanmak ve dost ve kardeş bölge halkını bunların baskı ve zulmünden kurtarmak

üzere 20 Ocakta başlatılan Zeytin Dalı Harekâtı'nı başarıyla icra eden Mehmetçiğimize Cenab-ı Hak'tan muvaffakiyetler niyaz ediyorum. Bu vatan için canını ortaya koyan, bedenini siper eden tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Sayın Başkan, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun çok değerli üyeleri; bildiğiniz üzere, yurt dışında yaşayan ve sayıları 6 milyonu aşan vatandaşlarımızın ana dili, kimlik ve kültürlerini koruyarak ana vatana olan aidiyetlerini sürdürmeleri hepimiz için son derece önemli bir husustur. Aynı şekilde, vatandaşlarımızın yaşadıkları ülkelerde ekonomik ve sosyal yönlerden güçlü ve öz güvenli olmaları, bilhassa toplumsal statülerinin yükseltilmesi önceliklerimiz arasında yer almaktadır.

Görev alanımda bulunan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı eliyle Türkiye'nin aktif dış politika perspektifiyle uyumlu bir şekilde yurt dışında yaşayan vatandaşlar, kardeş topluluklar ve uluslararası öğrencilerle ilgili ayrıntılı çalışmalar yürütülmektedir.

Bugün yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız ne yazık ki birçok sorunla karşı karşıya kalmaktadır. Türkiye'ye duyulan güvene yaraşır şekilde bu sorunları yakından takip edip hızlı ve etkili bir şekilde çözüm üretmek için Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, Sayın Başbakanımızın öncülüğünde en üst düzeyde çaba sarf etmekteyiz.

Avrupa'da son yıllarda kendisine geniş bir zemin bulan yabancı düşmanlığı, ayrımcılık ve İslam düşmanlığı gibi nefret suçlarıyla mücadele eden vatandaşlarımız bir yandan da kültürel hasletlerini muhafaza etmek, sosyal, kültürel ve ekonomik zorluklarla başa çıkmak için uğraş vermektedirler. Aile bütünlüğünün korunması, ana dilde eğitim, din eğitimi, sosyal ve kültürel olanaklara erişim, istihdam ve işsizlik gibi neredeyse yaşamın bütün alanlarını kapsayan bu meselelerin hem yurt dışındaki vatandaşlarımızın hem de bizim gerekli özveriye göstererek yapacağımız meşru ve haklı çalışmalar neticesinde çözüme ulaşacağı kanaatindeyim. Bu noktada, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sivil toplum alanında birlikte ve koordinasyon içinde hareket etmeleri, hak ve sorumluluklarının bilincinde olmaları da ayrıca önem taşıyor.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; yurt dışındaki vatandaşlarımızın hak ve hukukunu korumak, onlara yaşadıkları yerlerde yalnız olmadıklarını, Türk milletinin devletiyle beraber arkalarında olduğunu hissettirmek bin yıllık medeniyetimizin ve köklü tarihimizin bizlere yüklediği kutsal bir misyon olduğu gibi, Anayasa'nın da bizlere tevdi ettiği önemli bir sorumluluktur. Bu bakımdan, hepimizin üzerine düşen görevi büyük bir gayret ve titizlikle yerine getirmesi icap etmektedir. "Yurt dışında yaşayan Türk vatandaşı olan ve vatandaşlıktan izinle çıkmış kadınların ve ailelerin sorunları ve çözüm önerileri" konulu alt komisyonunun çalışmalarının bu alanda atılacak önemli adımlara vesile olacağı inancımı taşıyorum.

Özellikle, kadına dair konuların önemini bir kez daha vurgulamak isterim. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın ifadesiyle, kadınların emeği ve katkısı olmayan her iş bize göre eksiktir. Kadını hor gören, üzerine düşmeyen her anlayışı reddediyoruz. Hazreti Peygamber'in "Cennet anaların ayakları altındadır." övgüsüne mazhar olan kadınlarımızın her sorununa büyük bir hassasiyetle eğilmeliyiz; kısacası, konuşulmayı konuşmalıyız, sorunları el birliğiyle çözüme kavuşturmalıyız. Öyle temenni ediyorum ki Komisyonun gerçekleştireceği kıymetli çalışmalar yurt dışındaki vatandaşlarımızın içinde bulundukları zorlukların aşılması hususunda önemli bir eşik olacak ve yeni kapılar aralayacaktır. Bu vesileyle, sorun alanlarına ilişkin olarak spesifik anlamda değerlendirmelerimi yapmaya başlamak istiyorum.

"Yurt dışında yaşayan vatandaşlara dair temel nitelikli tespitler ve bu vatandaşların aile yapısı" başlığı altında: Yurt dışında yaklaşık 6 milyonun üzerinde vatandaşımız yaşamaktadır ve bunların büyük çoğunluğu Almanya'da bulunmaktadır, Almanya'yı sırayla Fransa, Hollanda, Belçika, Avusturya ve

İsviçre takip etmektedir. İlk göç hareketinin yaşandığı Kıta Avrupası ülkelerindeki Türk nüfusunun yaklaşık yüzde 40'ı Türkiye doğumludur. Reşit vatandaşlarımızın nüfus dağılımı değerlendirildiğinde yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın yüzde 30'unu 18-30 yaş arası, yüzde 33'ünü 31-45 yaş arası, yüzde 29'unu 46-65 yaş arası, yüzde 8'ini ise 65 yaş üstü vatandaşlarımız oluşturmaktadır. Yurt dışında yaşayan vatandaşların geldikleri iller değerlendirildiğinde yaklaşık üçte 2'sinin sırasıyla İç Anadolu, Karadeniz ve Ege Bölgelerinde nüfusa kayıtlı olduğu bilinmektedir.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın aile yapısının muhafaza edilmesi önem arz etmektedir. Kültürel değerlerin muhafaza edilebilmesi Türk toplumunda aile müessesesinin sağlıklı olmasıyla mümkün olabilir. Yurt dışında bulunan yaklaşık 4 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının 1 milyon 782 bini evlidir, yaklaşık 170 bini ise boşanmış, 80 bini ise duldur. Son yıllarda maalesef, boşanma oranlarında artış yaşanmaktadır. Aile müessesesinin sarsıldığı durumlarda boşanmaların arttığı, nesiller arası bağların koptuğu, yaşlılara sahip çıkılmadığı, bağımlılar, ailelerinden ayrılan çocuklar, kimliğini unutan gençler gibi dezavantajlı grupların ortaya çıktığı görülmektedir. Bu anlamda, aile bütünlüğünün korunmasına yönelik sorunları önleyici, ortaya çıktıklarında müdahale edici, mağdur kişileri destekleyici mekanizmaların kurulması ve bu yönde yapılan çalışmaların desteklenmesi çok önemlidir.

Bu çerçevede yapmış olduğumuz çalışmalar: Devletimiz, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının yurt dışı aile müşavirlikleri yoluyla bu konuda destek sağlamak ve aile bütünlüğünü korumaya yönelik politikalar geliştirmektedir. Türk devleti, aile ve sosyal konularda da yurt dışında yaşayan vatandaşlarını ve sivil toplum kuruluşlarını güçlendirme amacıyla mekanizmalar kurmuştur.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2010 yılında kurulduktan sonra gençlik daireleri ve aile konusuna özel önem vermiş, gerek iç gerek dış kamuoyunda konuyu gündeme taşıyarak farkındalık oluşturmıştır. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ve Aile Bakanlığının 2012 yılında düzenlemiş olduğu çalıştay sonrası tespit edilen ihtiyaca binaen devletimiz, yurt dışında vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı bölgelerde aile ataşelikleri açmıştır. Bu ataşeliklerle sosyal konularda ailelerimize destek olunmakta, bireysel sosyal hizmet destekleri de sağlanmaya devam edilmektedir. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, aile bütünlüğünün korunmasına yönelik STK'lere destek sağlamak, STK'lerin aile birimleri oluşturmalarını teşvik etmektedir, aile danışmanlık merkezleri oluşturulmasını desteklemektedir. Bu konuda sahada ihtiyaç duyulan uzmanların yetişmesine yönelik destek ve burslandırma programları da uygulanmaya devam edilmektedir.

Aile bütünlüğünün korunması, aile birleşiminde dil ve vize şartı: Aile birleşimi ülkelerde farklı hukuki temellere dayandırılmaktadır. Avrupa'nın birçok ülkesi yabancılar ve göç hukukunda aile birleşimini öngörmektedir. Bazı Avrupa ülkelerinde aile birleşimi şartlarının ağırlaştırılması suretiyle bu hakkın kısıtlandığı, hak ihlali kapsamına girecek uygulamalar görüldüğü ve evlilik yoluyla yapılan göçlerin önüne geçilmek istendiği görülmektedir. Başta Almanya olmak üzere Belçika, Danimarka gibi ülkeler aile birleşimi vize şartlarını maalesef zorlaştırmışlardır. Nitekim, Almanya'da Türk vatandaşlarının eşlerini getirmek için yaptığı vize başvurusunda Almanya'da bulunan eşin yeterli düzeyde geliri, uygun konutu, sağlık sigortası ve adli sicil gibi hususların arandığı görülürken gelecek eşin yaşı ve belirli düzeyi gösteren bir dil belgesi şartı bulunmaktadır. Aile birleşiminde vatandaşlarımıza yönelik bir ayrımcılığın varlığı dikkat çekmektedir. Almanya'da yaşayan bir ABD vatandaşı Türk vatandaşı eşini Almanya'ya getirmek istediğinde dil şartı aranmamaktadır, buna karşın, Almanya'da yaşayan Türk Alman vatandaşının aile birleşiminde aynı durum maalesef geçerli değildir. Aile bütünlüğü için vize başvurusunda aranan dil şartı kaldırılmalı ve eşlerin gidecekleri ülkelerde dil

öğrenmesine imkân sağlanmalıdır. Aile birleşiminin belirli bir seviyede dil bilgisine bağlı kılınması uluslararası hukukta, Avrupa Birliği mevzuatında ve ulusal yasalarda yer alan ailenin korunmasıyla ilgili hükümlere aykırılık teşkil etmektedir. Bu nedenle, ülkeler tarafından uygulanan dil testi şartının kaldırılması yerinde olacaktır. Bir yabancı dilin en hızlı ve doğru şekilde öğrenilebilmesi o dilin kullanıldığı toplum içerisinde mümkündür. Bu zorunluluk vatandaşlarımız açısından maddi ve manevi sıkıntılara neden olmaktadır. Peki, biz Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı olarak bu konuda ne yapıyoruz? Türkiye-Avrupa Birliği ortaklık hukukundan kaynaklanan haklar çerçevesinde konu yakinen takip edilmekte ve yapılan resmi görüşmelerde dil şartı uygulamasının Avrupa Birliği Adalet Divanı kararları çerçevesinde kaldırılması talep edilmektedir. Ayrıca, emsal davalar takip edilerek hukuki destek sağlanmaktadır.

Gençlik daireleri: Yurt dışındaki çocuk esirgeme kurumlarının muadili olan gençlik daireleri, bir çocuğun tehlike altında olduğuna ve yeterince bakılmadığına karar verdiği durumlarda çocukları ailelerinden alabilmektedir. Vatandaşlarımızın ailelerinin çocukları da bu uygulamaya maruz kalabilmektedir. Bu uygulama, aile bütünlüğünü tehdit eden bir unsur olarak vatandaşlarımız tarafından sıkça dile getirilen sorunlardan birisidir. Ülkelerdeki vatandaşlarımıza karşı ön yargılar nedeniyle Türk çocukları basit nedenlerle ve kültürel farklılıkların anlaşılabilmesi nedeniyle ailelerinden alınarak farklı dil mensubu ailelere verilmekte, böylelikle hem dinî hem de millî konularda kültürel kimlik kaybına uğratılmaktadırlar. Uluslararası hukuk gereği ailelerinden alınan çocukların Türk vatandaşı olmaları durumunda bilgilerin ivedilikle dış temsilciliklerimizle paylaşılması gerekmektedir ancak bunun uygulamada yerine getirilmediği görülmektedir. Ayrıca, vatandaşımız olmayan Mavi Kartlı ailelerin çocuklarına ilişkin durumun tespit edilmesi konusunda da zorluk yaşamaktayız, aynı şekilde, çifte vatandaşlar için de bu durum geçerlidir. Bu bağlamda yapmış olduğumuz çalışmalar ilgili ülkelere yapılan resmi ziyaretlerde her kademedede konu gündeme getirilmekte ve yansıtılmaktadır. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı bu konuda 2011 yılından beri yaptığı çalıştay, saha çalışmaları ve vakaların bizzat takip edilmesiyle hem ülkelerin gençlik daireleri nezdinde hem de toplumumuzda bu konuyla ilgili farkındalık oluşturmuştur; yanı sıra, yetersiz olan Türk koruyucu aile sayısının artırılmasına ve önleyici çalışmalar yapılmasına yönelik proje destekleri sağlayarak STK'lerin somut çalışmaları da teşvik edilmektedir, emsal teşkil edecek davalara hukuki destek sağlanmaktadır.

Bağımlılık konusuna gelince: Madde, kumar ve şans oyunu bağımlılığı yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız arasında son yıllarda giderek yaygınlaşmakta, çocuk yaşlarda başlayan bağımlılık süreci özellikle 25-34 yaş arasında patolojik bir hâl alabilmektedir. Erişimi kolay olan birçok yerde oyun makineleri bulunmakta ve çocuklar buralarda ilk kumar deneyimlerini yaşamaktadır. Bağımlıların büyük oranının bu kumar makinelerinde oynamaya başlayarak ilerleyen süreçte kumar bağımlısı olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, madde bağımlılığı gençler arasında giderek yaygınlaşmaktadır. Bu tür bağımlılıklar yurt dışındaki vatandaşlarımızın aile bütünlüğüne zarar verici duruma gelmiştir. Yaptığımız çalışmalara bakacak olursak: Konuya yönelik olarak yurt dışındaki STK'ler tarafından yapılan gençler ve aileleri bilinçlendirme çalışmaları desteklenmektedir. STK'ler tarafından Türk gençleri için sosyal aktivitelerin artırılması, kapsamlarının geliştirilmesi teşvik edilmektedir. Konuya ilişkin farkındalığın artması yönünde çalışmalara devam edilmektedir. Bunun yanı sıra, destek mekanizmaları kurularak rehabilite hizmetlerinin sağlanması, terapi hizmeti verecek insan kaynağının yetiştirilmesi ve ülke ve bölgeler özelinde durum tespit çalışmaları yapılması gerekmektedir.

Yaşlı bakım hizmetleri alanlarına gelince: Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın özellikle birinci ve ikinci nesilleri bugün yaşlılık evresine girmiş, bakım ve sağlık yardımına muhtaç durumdadır. Örneğin, Almanya'da detaylı nüfus sayımı olan Mikrozensus 2014 verilerine göre 1,4 milyon olan 65 yaş üstü göçmen kökenli vatandaş sayısının 2030 yılında 2,8 milyona çıkması beklenmektedir.

Burada tüm göçmenler ifade edilmektedir değerli Komisyon üyeleri. Yüzde 20'si yaklaşık olarak bizim vatandaşlarımıza tekabül etmektedir. Dil konusunda daha çok sıkıntı yaşadığı tespit edilen birinci nesil göçmenlerin ailelerinin ilgili ülkelerde olması nedeniyle Türkiye'ye dönmeyi düşünmedikleri ancak yaşanan ülkede dil sorunu yaşamaları ve ana dilde bakım hizmeti veren sınırlı sayıda yer olması nedeniyle ülkelerin sağladığı sağlık ve bakım hizmetlerinden çok daha az faydalandıkları tespit edilmiştir. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın bu anlamda farkındalığının düşük olduğu, ana dilde ve kültürel hassasiyetlere uygun bakım sağlayacak merkezlerin sayısının ihtiyaçlar değerlendirildiğinde çok düşük olduğu, bu alanda çalışacak insan kaynağının yetersiz olduğu bilinmektedir. Bu bizim aynı zamanda yükümüzü de sorumluluğumuzu artırmaktadır ve biz bunun bilincindeyiz. Bu çerçevede yapmış olduğumuz çalışmalar, yurt dışında yaşanan ve kültürel farklılık ve beklentileri olan vatandaşlarımızın biyografik, kültürel, dil ve dinî hassasiyetlerine uygun olarak bakımının sağlanması, ihtiyaçlarının giderilmesi ve ülkelerin yaşlı bakım sistemlerine entegrasyonlarının sağlanmasına yönelik STK'lerin somut çalışmaları özenle desteklenmektedir. Yurt dışında faaliyet gösteren STK'lerin yaşlı bakımına yönelik çalışmalar gerçekleştirmesi özellikle teşvik edilmektedir.

“Türk uzman sayısının yetersizliği” başlığı altında da söyleyebileceklerimiz: Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza, başta aile bütünlüğünü korumaya yönelik çalışmalar olmak üzere, profesyonel ve ana dilde hizmet verebilecek Türk uzman sayısı ne yazık ki çok yetersizdir. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız arasında din ve Türkçe öğretmeni, bilirkişi, sosyal çalışan, aile hukuku uzmanı avukat, pedagog, terapist ve psikolog sayısı ihtiyaç değerlendirildiğinde oldukça yetersiz kalmaktadır.

Bu nedenle, yeterli insan kaynağının sağlanmasına yönelik olarak üniversite okumayı düşünen gençlerin bu alanlara yönlendirilmesi, söz konusu alanlarda okuyan öğrencilere yönelik teşvik programları tasarlanarak destekler sunulmaktadır.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı acil ihtiyaç duyulması nedeniyle özellikle sosyal bölümlerde okuyan öğrencilere yönelik burslandırma programlarını başlatmıştır. Üniversite sonrası sosyal hizmet alanında alınması gereken terapi eğitimlerini karşılamak üzere destek programları da yürütülmeye devam etmektedir.

Eğitim, Türkçe öğretimi ve kültür aktarımı: Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın toplam sayısının 6 milyonun üzerinde olduğu bilinmektedir. Bu sayının içinde 19 yaş altındaki çocuk ve gençlerimizin sayısı ise 2 milyon civarındadır. Vatandaşlarımızın en yoğun yaşadığı ülke olarak bu genç nüfusun yarısına yakını yani 1 milyonu Almanya'da, diğer yarısı da Fransa ve Hollanda başta olmak üzere diğer ülkelerde yaşamaktadır.

Yurt dışındaki çocuk ve gençlerimizin, ülkelere göre değişmekle birlikte eğitim seviyesinin bulundukları ülkelerde düşük olduğu gözlemlenmektedir. Bunun çeşitli nedenleri vardır. Örneğin ilgili ülkenin eğitim sistemi, öğretmenlerin ön yargılı tutumları... Saygıdeğer Komisyon üyeleri, burada öğretmenlerin tavsiye ve tercihleri öğrenciler için resmî makamlar nezdinde dikkate alındığı için, öğretmenlerin öğrencileri yönlendirdiği liseler bakımından değerlendirildiğinde de bir handikapla karşı karşıya olduğumuzu ifade etmeliyim. Türk genç ve çocukların sistematik bir biçimde düşük seviyeli okullara ve mesleki eğitime yönlendirilmeleri, yabancı karşıtlığı nedeniyle eğitimde kurumsal ayrımcılığa uğramaları gibi nedenler çocuklarımızın eğitim seviyesinin düşük olmasında belirleyici rol oynamaktadır. Elbette velilerimizin ilgisi, eğitim sistemi ve haklarına ilişkin bilgilerinin artırılması yönündeki çalışmalar önem arz etmektedir.

Bir diğer önemli husus ise ana dilimiz olan Türkçenin korunması ve yeni nesillere kültürel değerlerimizle birlikte aktarılmasıdır. Bilimsel araştırmalar kendi dillerini öğrenen yabancıların diğer dili de iyi derecede öğrendiğini göstermektedir. Birçok araştırma göstermektedir ki yurt dışında yaşayan

toplumumuz için en öncelikli sorun Türkçenin kaybedilmesidir. Maalesef yurt dışında yeni nesil Türkler ana dillerini hızla unutmaktadır. Toplumsal ilgisizliğin yanında Türkçenin resmî okullarda ders müfredatında yer almaması; son dönemlerde, başta Almanya olmak üzere, ülkelerin Türkçe ve Türk kültürü derslerine karşı olumsuz söylem ve uygulamaları, müfredat ve materyal konusundaki eksiklikleri bu durumu olumsuz etkilemektedir. Türkçenin kaybı dinî ve kültürel bağı zayıflatacağı gibi, yurt dışında yaşayan toplumumuzun ülkemizle ilişkilerine de olumsuz etki yapacaktır.

Bu çerçevede çift dilli anaokullarının kurulması ve teşvik edilmesi yönünde destekler sağlanmaya devam edilmektedir. STK'ler tarafından hafta sonu okullarının açılması ve yaygınlaştırılması teşvik edilmektedir. Yerinde Türkçe öğretmenlerinin yetiştirilmesi ve sayılarının artırılması için üniversitelerimizde özel programlar açılmakta ve getirilen bu öğrencilere burs desteği sağlanmaktadır. Örneğin Sakarya Üniversitesinde bu konuda özel bir yüksek lisans bölümü açılmıştır ve bu sene çok sayıda öğrencimiz eğitim almaya devam etmektedir.

Ailelerin çocuklarının okul durumlarıyla yakından ilgilenmeleri, ana dillerin öğrenilmesi konusunda çok hassas olunması, seçmeli ders olan Türkçe dersleri ve İslam din dersleri için okullarda sınıf açılması için şartları oluşturup başvuru yapılması, okul aile birliklerinde aktif olunması konusunda bilinçlendirme çalışmaları da yapılmaktadır, hızlandırılmıştır.

Eğitim sisteminde başarının artırılması için destekleyici programlar düzenlenmesi teşvik edilmektedir. Okul derslerine yardım kurslarının açılması desteklenmektedir. Üniversite öğrencilerine yönelik burs ve eğitim destekleri verilmektedir. Kültürel hareketlilik programlarıyla gençlerimizin kültürümüzü yerinde tanımaları ve ana vatanlarıyla bağlarının güçlendirilmesi sağlanmaktadır. Örneğin Evliya Çelebi Gençlik Köprüleri, Genç Liderler, Türkiye Stajları ve Gençlik Kampları gibi programlarla yaklaşık 6 bin gencimiz ülkemize getirilmiş ve bir farkındalık oluşturulmuştur. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın kullanımına sunmak üzere 1.001 kütüphane kurulması projesi de hayata geçirilmektedir.

Yargısal süreçlerde yaşanan sorunlara gelince, tanıma ve tenfiz konusu: Yurt dışındaki boşanma, miras gibi davalara ait sonuçların Türkiye’de de hüküm ve sonuç doğurabilmesi için ülkemizde tanıma ve tenfiz davaları açılması gerekmektedir. Belirli bir maddi külfeti olan ve çoğunlukla uzun takip süreçleri gerektiren bu işlemlerin hızlandırılması yönündeki vatandaşlarımızın talebi, şükürler olsun, karşılanmıştır.

29 Nisan 2017 tarihli 690 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle yurt dışında yabancı ülke adli veya idari makamlarınca boşanmaya, evliliğin butlanına, iptaline veya mevcut olup olmadığının tespitine ilişkin olarak verilen kararların yargı yoluna başvurulmaksızın doğrudan nüfus kütüğüne tescil edilmesine dair düzenleme getirilerek çözüme yönelik en büyük adım atılmıştır. Tanıma tenfize ilişkin uygulama yönetmelik çalışmaları da sonuçlanma aşamasındadır. Vatandaşlarımızın bilgilerinin ülkemiz resmî makamlarıyla paylaşılması hususunun sürekli gündemde tutulması gerekmektedir.

Bir diğer önemli başlık, saygıdeğer üyeler, ırkçılık ve İslamofobi. Vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı ülkelerde son dönemde Müslümanlara ve Türklere karşı gerçekleştirilen saldırı ve eylemlerde ciddi bir artış gözlenmektedir. Neredeyse her hafta bir camiye ve bir Türk sivil toplum kuruluşuna yönelik bir kundaklama girişimi, mala zarar verme, duvarlara ırkçı slogan yazılması, domuz kafası bırakılması gibi eylemler gerçekleştirilmektedir. Saldırıların büyük çoğunluğunda ne yazık ki failler tespit edilememekte ve suçlular cezasız kalmaktadır. İlgili devletlerin yetkili mercilerinin, polis, savcılık, yargı ve medyanın bu saldırılarla mücadele etmesi çok önemlidir. Bu şekilde, eylemlerin

gerçek sayıları ortaya çıkabilecek, saldırıların soruşturulması ve kovuşturulması hususları da daha şeffaf ve denetlenebilir hâle gelecektir. Söz konusu saldırıların faillerinin yetkililerce cezalandırılması ve olayların aydınlatılması beklenmektedir.

Bu kapsamda, cami ve STK'lerimizin saldırılardan sonra ülkenin ilgili makamlarına başvurmaları ve faillerin yargılanması için konuyu takip etmeleri, STK'lerin yerel ve ulusal zeminde birlik içerisinde hareket etmeleri teşvik edilmektedir. Çatı STK'lerimizin hukuk alanında kapasitelerini geliştirmeleri, insan hakları, ırkçı saikle işlenen suçlar ve ayrımcılık vakalarına ilişkin takip merkezleri kurmaları, veri toplamaları, vakaları yerel, ulusal ve uluslararası mercilere raporlaması desteklenmektedir. İnsan hakları ve hukuk eğitimi çerçevesinde üniversite öğrencileri ve hukukçulara yönelik farkındalık oluşturmak üzere eğitimler düzenlenmektedir. Vatandaşlarımızın uğradığı ırkçı saldırılar, ilgili ülkelerle gerçekleştirilen resmî temaslarda sürekli gündemde tutulmakta, faillerin bulunması, önleyici ve koruyucu tedbirlerin alınması da talep edilmektedir.

Saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım, özetle sizlere yurt dışında yaşayan 6 milyonu aşkın vatandaşımızın karşı karşıya olduğu sorunları, riskleri ve geleceğe ilişkin kaygılarını açıklamaya çalıştım. İnşallah, bu anlamda alt komisyonumuzun yapmış olduğu çalışmalarına katkı sunacağına ümit ediyorum.

Sizleri bu vesileyle tekrardan selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz de çok teşekkür ederiz Sayın Başbakan Yardımcımıza.

Bu konuyla ilgili soru sormak isteyenlerin soru taleplerini alabiliriz.

Evet, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın, özellikle de -kadın özelinde başlamıştık biz doğal olarak- kadınlarımızın sorunlarıyla ilgili komisyonun 26'ncı Dönem birinci evresinde -Sayın Başkanın da söylediği gibi- görev aldım. Ancak, bu dönemde bu Komisyonunda görev yapamıyorum ama usulen, çalışmayı tamamladığınız için ben de görüşlerimi paylaşmak istiyorum.

Sayın Başkan da siz de konu başlıklarınızı söylediniz. Çalışmamızı yaparken genel olarak karşımıza çıkan temel sorun alanları, özellikle eğitim konusu oldu. Vatandaşlarımızın yaşamış olduğu bölgelerde gerek ailelerin kültürel, sosyolojik, toplumsal yapıları ve ekonomik durumları nedeniyle gerekse yaşamış oldukları göçmen ağırlıklı ailelerin yaşadığı çevrede, özellikle çocuklarının eğitimi konusundaki dezavantajlı ve öğretmen kalite ve niteliği açısından da düşük seviyeli okullarla karşı karşıya kalmaları ve bu sorunun bir kısır döngü içerisinde olması bu noktada bizim en çok karşılaştığımız sorun alanıydı.

Dil problemi önemli bir problem, özellikle yeni nesil açısından. Geçmiş nesillerin hâlâ dil sorununu aşamamış olmaması, yeni nesillerde bu dil sorunu çok yok, onlarda ise geriye dönük olarak Türkçe eğitimi noktasında eksiklikler var, bunu bize dile getirdiler; siz de bu konuyu belirttiniz. Özellikle Türkçe eğitimi konusunda bazı, Hollanda gibi... Sanıyorum bizim yapmış olduğumuz çalışmada, Hollanda'da Türkçe eğitiminin kısıtlanması noktasında sorunlar olduğunu belirtmişlerdi. Almanya'da normal eğitim sistemi içerisinde Türkçe derslerini alabiliyorlar ama orada da bazı sorunları var; işte, Türkçe derslerinin okul bittikten iki üç saat sonraya konulması, bizim vatandaşlarımızın tekrar çocuklarını okula götürüp getirmeleri noktasında sorun olduğunu...

Tanıma tenfiz konusu; evet, bu, boşanma davalarıyla ilgili çok önemli bir sorundu, bunu çok gündeme getirdiler, davaların sürüncemede kalması. Ama geçen hafta bizim alt komisyonumuzun kendi içinde yapmış olduğumuz toplantısında da ben dile getirdim, şimdi, Sayın Bakan, biz bu Komisyonu kurarken amacımız, yurt dışında yaşayan vatandaşların sorunlarıydı. Sizin Bakanlığınıza bağlı kurumlardan da önemli bilgiler aldık, değerli uzman arkadaşlarımız da bize bilgiler verdiler, hatta alan çalışmamızda bize eşlik ettiler. Bizim amacımız burada sorunları tespit edip, belirleyip, kapsamlı bir rapor hazırlayıp size ya da ilgili bakanlıklara sunmaktı ama burada bir KHK'yle bu konuda... Ki KHK'lerin ve OHAL'in sebebini hepimiz biliyoruz burada, neden bu süreçteyiz ve neden bu KHK'lere ihtiyacımız var. Ama bu konuyla ilgili bir KHK çıkarıldı, KHK'lerin birine böyle bir madde eklendi -tanıma, tenfiz, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın- ve burada bizim yapmış olduğumuz çalışmayı da bir nevi önemsizleştirdi. Biz isterdik ki biz bunu raporumuza yansıtalım, Hükûmete sunalım ve bu konuda da bizim Komisyonumuz bir yasa çıkarsın ve bu bizim başarımız olsun ve biz bunu oradaki vatandaşlarımıza "İşte Türkiye Büyük Millet Meclisi sizin sorunlarınızla ilgilendi ve sizinle ilgili bir yasa çıkardı biz." gibi... Yani Meclisin itibarı açısından ve biz milletvekillerimizin... Biz siyasetüstü çalıştık bu Komisyonda çünkü oradaki vatandaşlarımız hepimiz için, siyasetüstü bir yaklaşım. Bu eleştirimi siz Hükûmeti temsil ettiğiniz için size de tekrar belirtmek istiyorum. Yani Meclisin itibarını artıran, bizim değerli -ki çok emek verdik- çalışmalarımızın itibarını artıran, oradaki vatandaşlarımız açısından da "Parlamentomuz bizim sorunlarımızla ilgileniyor." açısından bu eleştirimi tekrar sunmak istiyorum. Kısmen çözüldü. Eğer aileler anlaşırsa bir sorun yok ama anlaşmamışlarsa yine tenfiz ve tanıma davaları devam edecek.

Dil konusunda çok yol katetmemiz gerekiyor. Biz dil sorununu hâlâ ülkemizde bile çözemedik. Dil eğitimi noktasında gerçekten daha somut ve daha stratejik çözümler üretmeliyiz ve oradaki vatandaşlarımızın da taleplerinin siz de çözüleceğini söylediniz ama somut bir şeyler yapmak gerekiyor orada, ne yapılacaksa buna önem vermeliyiz.

STK'ler konusu, yine, Sayın Bakan, çok önemli bir sorun. Orada, gerçekten, vatandaşlarımız sorunları noktasında STK'lerle baş başa kalmak durumundalar ve bunlar çok dağınık yapıdalar ver birçoğu, işte, cemaat yapılanmaları, dinî vakıflar var, orada karşımıza çıktı çok farklı inançlarda. Bunlar dağınık bir yapı içerisinde ve gerçekten vatandaşlarımıza bazen kiminin psikolojik destek verdiğini gördük. Bunlar gerçekten alanları olmayan konularda yanlış bilgilendirmeler yapacak uzmanlarla karşı karşıya kalıyor. Burada siz de ifade ettiniz, uzman eksikliği var...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Doğru.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – ...bu konuda acil çözümler üretilmesi gerekiyor. Vatandaşlarımız orada cemaatlerin... İşte, cami derneklerinde çok karşılaştık, orada da dile getirmiştik, gerçekten ehil kişiler mi o eğitim verenler, psikolojik ya da dinî noktada yardımcı olabilecek kişiler mi? Bunların, belki bizim konsolosluklarımızın, büyükelçiliklerimizin bünyesinde daha uzman kadrolarla çözüme ulaştırılması gerektiğini düşünüyorum.

Bir diğer konu, vatandaşlarımızın konsolosluklarda iletişimi çok zayıf yani ne tür hakları olduklarını bilmiyorlar, gerek hukuksal anlamda gerekse diğer sorunlarını kime iletecekler?

Bunun başarılı bir örneğini biz Düsseldorf'ta gördük, bir ataşelik açılmış, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının orada başarılı çalışmalar yaptığını gördük ve örnek model olacağını düşündük. Oradaki ataşemiz de Sayın Raci Bey'di sanırım, gerçekten başarılı çalışmalarını bize sunumla anlattı. Yani vatandaşlarımızla bire bir olarak iletişime geçip, gerçekten hiçbir suistimale izin vermeden teknik, doğru bilgileri somut, objektif şekilde aktarıyordu kendilerine. Bu tür sorunlar önemli.

Velayetle ilgili, çocukların, gençlerin ailelerinden kopması noktasında burada da ortak bir sorun var. Kültürel yapısı açısından çocuklar orada psikolojik sorunlar yaşıyor, bunların düzenlenmesi gerekiyor.

Yaşlı bakım hizmetlerini de dile getirdiniz ama en çok eğitim, dil sorunu, aile birleşimleri konusundaki dil sorununun aşılması gerekiyor. Bunu dile getirdiniz.

Siz sunumunuzda değindiğiniz için değineceğim. Aktif dış politikamızın oradaki vatandaşlarımızın hayatlarını kolaylaştırdığını söylediniz. Bizim Almanya'daki bir alan çalışmamızda -sanırım biz gittiğimizde referandum süreci sonrasıydı- vatandaşlarımızdan, özellikle buradaki Avrupa ülkeleriyle ilgili seçim meydanlarındaki, mitinglerdeki bazı söylemlerin -tabii, bunlar dönemsel söylemler- gerçekten onların komşuluk ilişkilerini dahi bozabildiğine, bu konuda biraz daha dil ve söyleme dikkat edilmesi gerektiği konusunda bir eleştiri de gelmişti bize, ben de bunu sizinle paylaşmak istiyorum. Bizim iç politikada kullanacağımız dil kendi içimizde politik bazı kazanımlar sağlayabilir ancak Avrupa ülkeleriyle ilgili söylemimize biraz daha dikkat etmemiz gerektiğini söylüyorum. Siz aktif dış politikanın faydasını söylediğiniz için buna değindim.

Bunun dışında, ırkçılık, İslamofobi... Biz bunu hep söylüyoruz, dünyanın neresinde olursa olsun ırkçılığa ve İslamofobiye ya da diğer bütün dinlerle ilgili gerçekten o söylemlere hepimiz karşıyız, kabul etmiyoruz, karşısındayız. Sadece “neredeyse her hafta” dediniz, bu gerçekten ciddi bir şey. Bununla ilgili bir veri var mı yani her hafta böyle bir ırkçı muameleyle karşılaşma...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Maalesef.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, çünkü bu bayağı ciddi bir veri.

Denklik sorunu var, sadece buna değinilmedi. Diploma denklikleri, bu da karşımıza çıkmış. Gençlerin özellikle buradaki üniversitelerdeki diplomalarının tanınması noktasında biraz daha hızlı, daha kolaylaştırıcı adımlar atılması gerekiyor. Siz de ifade ettiniz, oradaki gençlerimizin eğitimi sıkıntılı, göçmenler arasında eğitim seviyeleri en düşük olan gruptayız. O nedenle, belki eğitimlerini teşvik etme noktasında denklik konusunda kolaylaştırıcı adımlar atarsak onları daha motive edebilir, oradaki diplomalarını alır çünkü zorlukla karşılaştıkları zaman vazgeçiyorlar orada üniversiteye gitmekten. Bu denklik konusunda büyükelçilikler, konsolosluklar, biraz da hani... Çünkü bunu bilmiyorlar gerçekten bilgi eksikliği var; bunu aşıcı bilgilendirici uygulamalar yapılmalı ama bunu, lütfen, konsolosluk ve büyükelçiliklerimizdeki eğitim ataşelikleri yapmalı yani dernekler, vakıflar, STK'ler, dinî cemaat gruplarına bırakmayalım oradaki vatandaşlarımızı. Biz devletimizin ilgili makamları eşliğinde olmasını istiyoruz. Bu gerçekten önemli bir çalışmaydı, ben de bu çalışmaya olabildiğince katkı sunmaya çalıştım.

Burada, son olarak, şunu belki söyleyebilirim: Şimdi sizin Komisyonumuza bir sunum yapması, evet, önemli, değerli bilgiler verdiniz ama şöyle sanırım, biz Komisyon raporumuzu hazırlayıp size rapor sonucundaki tespitleri ileteceğiz...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Doğru.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – ...siz de Hükûmet olarak, bu noktada, tabii ki adımlar atılması konusunda bir çaba sarf edeceksiniz ama Komisyon Başkanının söylediği gibi sizin bu sunumunuzun da rapora dercedilmesi, eklenmesi uygun mu? Bence, bu biraz sıkıntılı olabilir. Biz size bilgi sunacağız...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sibel Hanım, araya girmek zorundayım, kusura bakmayın.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Lütfen, buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şöyle: Ben her başlığın altında buna mukabil ne yapıldığını da anlattım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Yani yapılanların da Komisyon raporunda bilinmesi, en azından...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu uygun mu? Sizin kurumlarınız zaten bize bilgi verdiler ve onlar Komisyonumuzun raporunda yer alıyor. Şimdi “Hükümet de bunları yapıyor ya da yapacak.” diye değil de biz size sunacağız, daha sonrasında siz Hükümet olarak adımlar atacaksınız.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Anladım, siz zaten gene sunacaksınız, o ayrı bir şey ancak biz de bu anlamda yapılanları da söyleyelim dedik, bunda ne var ki?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hayır, çok teşekkür ederiz, gayet ayrıntılı bilgiler verdiniz. Özellikle istatistikler konusunda teşekkür ediyoruz, istatistiklere ulaşamadık biz Komisyon çalışmasında. Gerçekten yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızla ilgili istatistikler sıkıntılı; kurumlarda eski veriler vardı, yeni, güncel veriler yoktu, sizin bugün verdiğiniz verileri not ettik, belki bunlar kullanılabilir. Bu noktada sadece sormak istediğim için. Yani sizin sunumunuz değerli, önemli, zaten kurumlarınız rapora çok büyük katkı sundular, gerek raporlar verdiler gerekse sunum yaptı arkadaşlar; sadece Hükümetin de tekrar, en son sunum yapıp rapora eklenmesini dile getirmek istedim.

Teşekkür ediyorum. Umarım vatandaşlarımızın sorunlarını çözecek bir rapor ortaya çıkar, adımlar atılır. KHK’lerle değil de yasama, komisyonlar, bizler, burada vekiller çalışarak, görüş alışverişi yaparak, önergelerle destekleyerek, hep birlikte tartışarak çözüm üretmemizin daha faydalı olacağını düşünerek teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdemir’e teşekkür ederiz.

Tüm soruları alıp ondan sonra mı cevap versek, nasıl olur Başbakan Yardımcım?

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – İzninizle söyleyeyim, soru da yok zaten.

Sadece şunu söyleyeceğim, Sibel Hanım tekrardan efradını cami ayyarını mâni bir şekilde yaşananların hepsini anlattı, teşekkür ediyorum ama tanıma ve tenfiz üzerinden bu alt komisyonu bu kadar da değersizleştirmeye hakkınız yok diye düşünüyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Biz değersiz kılmadık, KHK değersiz kıldı.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şöyle: Bizim 65’inci Hükümet Programı’mızda zaten bu konuyu çözeceğimize ilişkin taahhüdümüz var, seçim beyannamemizde de var, dolayısıyla biz bunu çözmüş olduk. Bu, tamamen buraya denk gelmiş, ne diyelim?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Bakan, çözülmesi önemli ama değersiz kılmak...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Dolayısıyla, bunun dışında yapılan bütün çalışmaların burada çok fazla değeri var.

BAŞKAN – Başbakan Yardımcım, değerli arkadaşlarım; hepimizin çabası sorunları çözmek. Bu sorunun çözülmüş olması vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştırmış olmamız önemli, bunu kimin yaptığı da önemli değil, önemli olan sonuca ulaşmamız ama yapacak ve çalışılacak çok alan var, muhakkak başka bir alanda da Komisyonumuz, belki bu alt komisyon, belki diğer alt komisyonlardaki çıktılarla birlikte bunu hayata geçireceğiz, Komisyonumuzu daha da güçlendireceğiz. Hassasiyetiniz için teşekkür ederiz.

Daha önce...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çok özür dilerim, soru olarak -Sayın Bakan “Soru yok.” diyor ama- sadece şunu sormak istiyorum: Bu aile birleşimlerinde dil şartıyla ilgili, dil şartının kaldırılması noktasında somut bir adım atıldı mı? Yani diplomatik bir görüşme ya da...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şimdi, saygıdeğer milletvekilim, şöyle söyleyeyim: Biliyorsunuz, bu Adalet Divanının kararlarına aykırı bir husus ama bu, aynı zamanda da ülkelerin kendi iç hukukuna ilişkin bir mesele. Dolayısıyla, biz, bunu resmî temaslarımızda dile getiririz, diğer yargısal platformlarda dile getiririz, yanı sıra açılan davalara destek verimiz. Bu konuda açılan davalar var, onlara hukuki destek veriyoruz hatta mali destek de veriyoruz ama dediğim gibi, burada, bu iç hukuk meselesi. Esasen yapılması gereken oradaki algı meselesi, öyle söyleyelim çünkü ne yazık ki -biraz evvel örnek verdim- Amerika Birleşik Devletleri vatandaşı olan bir kişi Türk bir kişiyle evlendiğinde onun için aranmayan bir şartın Türk vatandaşı için aranması tamamen bir çifte standart, bu da Avrupa Birliğinin ve Avrupa’da yaşayanların, Avrupa ülkelerinin bakış açısını göstermesi açısından önemli. Hani, Avrupa’dan zaman zaman hep bize yönelen eleştiriler olur biliyorsunuz, buradaki hak ve hukuka ilişkin, temel özgürlüklere ilişkin. Çok basit bir örnek -ki bu en temel insan haklarından bir tanesidir ailenin bütünlüğünün korunması- buna rağmen, böyle bir hukuk sistemi olması değerlendirme bakımından da önemli.

Peki, teşekkür ederim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Çok kısa olsun, karşılıklı konuşma gibi olmasın Sayın Özdemir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim, hayır, sadece bilgi almak için soruyorum. Avrupa Birliği Adalet Divanında davalar olduğunu söylediniz. Şimdi, Avrupa Birliği üyeleri için Avrupa Birliği hukuku iç hukuktan da üstün ve Adalet Divanındaki kararlar önemli. Şimdi, biz bir aday ülkeyiz, bu konuda nasıl yaklaşımlar olacaktır? Dava var mı ya da sonuçlanan dava var mı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Davalarımız var.

Mesela Almanya ilan etti açıkça, “Biz bunları uygulamayacağız.” dedi, “Yüksek Adalet Divanının kararlarını uygulamayacağız.” dedi.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sonuçlanmış böyle davalar için...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Öyle, aynen, açıklaması var Almanya’nın “Uygulamayacağız.” diyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çetinkaya, buyurun.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Sayın Başkanım, Sayın Başbakan Yardımcım, kıymetli Komisyon üyeleri; tabii, yapılan çalışmalar çok değerli çalışmalar. Biz şunu müşahade ediyoruz, her geçen gün Türkiye devletinin ve Türk vatandaşlarının Avrupa’daki ve dünyanın çeşitli yerlerindeki sorunlarının ele alındığını ve bu sorunlara çözüm getirildiğini görüyoruz. Tabii, burada her şey çözülmüş müdür, her sorun başlı başına çözülmüş müdür, bunu iddia etmek zor ama bir süreç var ve bu süreç iyiye gidiyor ve bunun takipçisi olmak çok önemli. Asla sorunları dile getirmekten ve bu sorunların çözümünü aramaktan vazgeçmemeli.

Bir hususu önemli gördüm, ben onu burada belirtmek istiyorum. Özellikle Türkiye’den gönderilen DİTİB, imamlar... Bu imamların zaten gittiği ülkeye bir uyum sorunu var, oraya uyum sağlaması belki iki yıl, belki bir yıl, belki de hiç olmuyor, hiç uyum sağlayamıyorlar. Birçok sorunlarla gidiyorlar, aileleri var, ailelerini burada bırakıyorlar. Sanki orada yerelden yani oradaki kaynaklardan

bunu sağlamak oradaki din eğitimi açısından olumludur diye düşünüyorum, bunun ısrarla gündeme getirilmesinde fayda var. Aynı şekilde öğretmenler için de bu geçerli ya da çalışanların tamamı için geçerli çünkü özellikle Avrupa ülkelerinde zaten ciddi bir iş gücümüz var, insan kaynağımız var ve bu insan kaynağı ciddi anlamda kendini geliştirmiş, özellikle son nesil açısından, bunun takip edilmesinde fayda umuyorum.

Bir de, tabii, Türkiye vatandaşı olmamakla birlikte Batı Trakya'daki soydaşlarımız. Türkiye'ye yakın olması hasebiyle gidildiğinde bunu da müşahade ettik birlikte ziyaretimizde, burayla da farklı açılardan ilgilenilmesinde fayda var diye düşünüyorum. Yani bizim Komisyonun orayı bir ziyaret etmesi aslında çok önemliydi ama onu yapamadık, inşallah, başka bir çalışmada bunu yapmamız lazım. Özellikle oradaki kadınları dinlemek ve oradaki kadın sorunlarını dinlemek ve bunların özellikle Yunan Hükûmeti nezdinde gündeme getirilmesi önemlidir diye düşünüyorum. İnşallah, Komisyon bir alt komisyon ya da komisyon şeklinde bir Batı Trakya çalışması ya da çalışma ziyareti yaparsa önemli olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Başkanım, bir araya girebilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şimdi, tabii, YTB'nin üç ana başlık altında konusu var; yurt dışı vatandaşlar, akraba toplulukları ve uluslararası öğrenciler.

Salih Bey Batı Trakya'ya atıfta bulunarak konuştuğu için bir örnek vereceğim. Yunanistan 1980 yılından bu yana Avrupa Birliği üyesi bir ülke ama Yunanistan'da kadınlar şu anda “Rodop İli Türk Kadınlar Birliği” adı altında bir dernek kurmak istediklerinde buna izin verilmiyor. Kurulan iki tane dernek, Gümülcine Türk Gençler Birliği ve İskeçe Türk Birliği, içerisinde “Türk” ifadesi geçtiği için 1985 yılında bir valilik kararıyla kapatıldı, iç hukuk tüketildi, kabul görmedi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 2008 yılında mahkûm etti Yunanistan'ı. 2008 yılından beri bu dernekler bunun uygulanmasını bekliyorlar, hâlen uygulamıyor. Hangi Avrupa Birliğinden bahsediyoruz?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Belki oradaki vatandaşlarımızın hani bölgesel olarak sorunlarını incelemek daha iyi olabilir çünkü farklı bir coğrafya, oradaki sorunlar biraz daha farklı Avrupa'daki diğer, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza göre. Onu Komisyonca istişare ederiz, tartışırız, gündemimize alırız.

Taşdemir'in herhâlde bir söz, soru talebi var.

Buyurun.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Dirayet Dilan Taşdemir, HDP Ağrı Milletvekiliyim.

Sayın Başkan, ben de bu dönem Komisyonunda yer aldım. Daha önce arkadaşlarımız yer alıyordu. Siz de ifade ettiniz yani başından beri biz bu Komisyona bir üye veremedik ama şöyle anlaşılmamalı: Bizim bu Komisyona üye vermememiz bu Komisyonun çalışmalarını önemsemediğimiz ya da takip etmediğimiz anlamına gelmemeli. Aslında bizler hem parti olarak hem de kadın milletvekilleri olarak kadınlar adına yapılan her çalışmayı gerçekten yakinen takip ediyoruz, bu konuda bunun mücadelesini de veriyoruz ama maalesef, yaşadığımız politik ortam, partimize yönelik baskılar sadece gelip, bu komisyonlarda oturup çalışma yürütmemiz önünde engel. Biz de sizler gibi olmak isterdik ama maalesef, öyle bir gerçekliğimiz yok. 8'e yakın arkadaşımız şu an cezaevinde, bunun 5'i kadın. Yine, bir kadın arkadaşımız, Siirt Milletvekilimiz Sayın Besime Konca bu Komisyonun üyesiydi.

BAŞKAN – Sayın Taşdemir, şu an 3 üyeniz var Komisyonumuzda.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Başkan, ben bir sözümü bitireyim. Siz...

BAŞKAN – Alt komisyonlarımıza üye verebilirsiniz.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Vereceğiz.

BAŞKAN – Tamam.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Yani ben sadece bunu izah etmeye çalışıyorum Başkan.

BAŞKAN – İzah edilecek bir şey yok.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Hayır, izah edilecek bir konu, bizim açımızdan önemlidir. Bence biraz tolere edebilirsiniz, hani biz sizi dinliyoruz, siz de bizi dinleyebilirsiniz.

Bu Komisyonunda yer alan arkadaşımız Besime Konca'nın vekilliği düşürüldü, doğal olarak bu Komisyonunda yer alma şansı da olmadı, onu ifade edeyim.

Sayın Başkan, hem sunumda hem de... Aslında çalışmalarınızı da biz, yeni dönemde yer almakla birlikte, takip etmeye çalışıyoruz. Yani Komisyonun isminde hem “yurt dışında yaşayan, Türk vatandaşı olan ve vatandaşlıktan izinle çıkmış kadınların sorunları” ifadesi geçiyor ama hem çalışmaya hem sunuma baktığımızda direkt kadınların yaşadığı sorunlara ilişkin bir sunum yani ona ilişkin bir çalışmanın da yürütüldüğünü ve sonuçlarının da paylaşılmasını umardık ama öyle bir şeye çok tanıklık etmedik, daha çok aile üzerinden kimi tartışmalar yürütüldü. Oysa kadınların kadın kimliğinden kaynaklı yaşadığı ciddi sorunlar var; hem aile içi şiddet hem özellikle göç yani ikinci kuşak göç, kadınlar tarafından gerçekleştirilmiş olması kadınların oradaki uyum sorununu da çok derinleştiriyor. O açıdan, hani bu Komisyonun biraz kadına odaklanması, kadın kimliği ve kadın sorunlarının da aslında araştırılması gerektiğine inanıyoruz.

Diğer bir noktayı Sayın Başbakan Yardımcısına sormak istiyorum: Elbette ki bugün hem bu Komisyonun aslında temel çalışması cinsiyetçilikle ve milliyetçilikle mücadele. Dolayısıyla hem sizin sunumunuzdan da anladığımız kadarıyla yurt dışında yaşanan temel sıkıntı aslında milliyetçi bir siyasetin ya da milliyetçi politikaların açığa çıkardığı sorunlar. Bununla mücadele etmenin yöntemi de: Çoğulculuğu esas almak, çoğulcu bir bakışla politika üretmek gerektiğine inanıyoruz. O açıdan, örneğin orada ana dile ilişkin bir çalışma yürütülürken Türkçenin dışında farklı dillere ilişkin bir çalışmanız var mı, onu merak ettim?

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) - Yok, şu anda öyle bir çalışmamız yok.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Olacak mı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Bizim öyle bir çalışmamız yok şu anda.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Olacak mı peki?

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Şu anda gündemimizde yok.

BAŞKAN – Evet, ben ilk kısımla ilgili bir tamamlama yapmak istiyorum: Alt Komisyonumuzun kurulduğu tarih belli, diğer milletvekilinin milletvekilliğinin düşürülmesi tarihi belli. O sürece baktığımızda burada şeyi görebiliriz.

Raporumuzu da bir daha okursanız orada kadınlarla ilgili çalışmayı da şeyi de göreceksiniz.

Bu kısımda sizin söyleyeceğiniz bir şey var mı, bu ilk bölümle ilgili? Kadınların sorunlarını ele almama noktasıyla...

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Şiddet ve göçle ilgili bahsettiniz. Çalışmalarımızın her birine ciddi katkı sunan ana muhalefet partisinden Sibel Hanım da bu cümlelerimi teyit edecektir. Aile içi şiddet, kadın şiddeti gerek STK’larda gerek yaptığımız rapor çalışmalarında gerçekten önümüze gelmedi. Hatta ben ayrıca, özellikle Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığından... “Ya, bu konuyu da işlememiz lazım, önümüze gelen raporlarda ve diğerinde yok.” diye ayrıca söylediğimde Sibel Vekilim de doğal olarak dedi ki: “Ama niye bunu istiyorsunuz Başkanım?” Hiç konu başlığı olarak ya da böyle ciddi oranda bir rakam düzeyinde gelmedi önümüze. Ama ona rağmen, bize çok ciddi katkı sunan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığından bir çalışma arzu ettik ve uzman arkadaşlarımız çok destek oldular. Bir sayfalık, güzel yani bize aktarılanın azlığına rağmen rakam bazında acaba olabilir mi diye bir çalışma yaptılar. Şu da bir gerçek ki oradaki ülkelerden, bizzat saha çalışması yaptığımız ülkelerden veri alamıyoruz. Yani, bazıları...

BAŞKAN – Resmî veri alamıyoruz.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Resmî veri alamıyoruz; ya sunmuyorlar ya “Bunu veremeyiz.” diyorlar, gençlik daireleri buna dâhil. Dolayısıyla bu ifade edilen, Saygıdeğer Başbakan Yardımcımızın söylediği, verdiği rakamlar çok değerli ama Almanya özelinde, Fransa, Hollanda özelinde özellikle bir çalışma olmadığına da şahitlik ettik. Sibel Vekilim de bunu teyit edecektir.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Yazılı sordunuz mu?

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Yani yapılan, bizim oradaki Türkiye Cumhuriyeti devletinin işte TİKA’sı var...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Yazılı sormak lazım.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Yazılı olarak sorduğunuzda da mesela bu Komisyonumuzun yurt dışında yaşayan Türk vatandaşı ve vatandaşlıktan çıkmış olan...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – İçişleri Bakanlığı kanalıyla, Hükûmet kanalıyla...

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Vatandaşlıktan çıktığı için, Değerli Vekilim, çıkıyor olanların yaşadıklarını dercedemiyorsunuz o veri tabanına, bu da eksik ve doğru olmuyor.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Bu konularla ilgili çalışan arkadaşlar var orada da onun için söylüyorum.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Mutlaka var, var, olmaz mı? Öyle.

Ben bu şekilde söyleyeyim. Belki Sibel Vekilimin de ilavesi olacaktır.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli Komisyon üyelerimiz; şöyle ki: Biz bu çalışmayı yaparken elimizde bir çalışma takvimi vardı. Belli kurumları dinledik belli hafta, burada Komisyon toplantılarında; işte, ilgili bakanlıkların kurumları bize bilgi verdi, akademisyenler bize bilgiler verdi ve alan çalışması yaptık işte Almanya, Hollanda ve Fransa’yı kapsayan. Orada STK’lar vardı belirgin, belirlenmiş. O STK’lar ve oraya katılan vatandaşlarımızla konuşmalarımızda edindiğimiz notlar kapsamında buradaki sorun alanlarını belirledik. Geçen haftaki yapmış olduğumuz toplantıda işte belli sorun alanları vardı, onların -bizim gündemimize gelmediği nedeniyle- bu kadar çok geniş kapsamda yer almaması gerektiği konusunu tartıştık. Belirli çıkan konu başlıklarını belirledik ve onlar üzerinden bir çalışma yaptık. Yurt dışında yaşayan kadınların ya da vatandaşların sorunları olarak biz daha çok kadın ağırlıklı STK’larla görüşmeye çalıştık. Genelde “aile sorunları, kadın sorunları, eğitim” dediğimiz konu başlıklarıyla karşılaştığımız için o kapsamda sınırladık. Tabii, eğer farklı ülkelerde -vekilimizin söylediği gibi Batı Trakya’da- başka böyle bir imkân olsaydı belki başka sorun alanları da olup onlar da eklenebilirdi diyorum. Ama ben geçen dönem KEFEK Komisyonunda görev yaptım

-burada belki genel şeyi aşmak istemiyorum; bu spesifik bir çalışma, bugünkü toplantı- genel olarak şöyle bir eleştirim var her zaman: KEFEK, gerçekten bu Parlamentoda kadınları ilgilendiren önemli bir Komisyon. Yani, genelde sorun alanı kadın-erkek fırsat eşitliği ama kadınları çok ilgilendiren bir Komisyon. Ben iki yıldır burada görev yapıyorum. Gerçekten, topluma baktığımızda kadın sorunlarıyla ilgili muazzam bir yozlaşma var ve bir kötüye gidiş var, bunu hiçbirimiz yadsıyamayız; istismarlar konusunda, işte, daha geçen hafta 101 çocuğumuzun nasıl bir süreçle karşı karşıya kaldığı ya da benzeri bir çok olay var, görünen görünmeyen, ortaya çıkan çıkmayan. Bu konuda ben isterim ki KEFEK gerçekten çok vurucu açıklamalar, çalışmalar hemen gündeme getirip bunu engelleyici belki ya da biraz daha duyarlılık artırıcı... Yani Parlamentoda, burada görev yapan vekillerimiz açısından daha zamanlaması... Hep birlikte, beraberce oraya gidip, sorun alanını tespit edip, buraya dönüp hemen bir araştırma önergesini hep birlikte ortaya çıkarıp, bir basın açıklaması yapıp, sık sık onu gündeme getirip işte engelleyici... İyi hâl indirimi gibi birçok tartışma alanları var. Bu konuda eksikliğini görüyorum. Bunu, bu eksikliği giderici belki bu dönem, ikinci dönemde daha adımlar atılması ve kadın sorunlarıyla daha ilgilenilmesi, şiddet, istismar... Bunu sadece yurt dışı değil, buradaki sorun alanları açısından da öneriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yüceer, buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Değerli Başbakan Yardımcısı, değerli Komisyon üyeleri; öncelikle çok teşekkür ediyoruz. Alt Komisyon çalışmalarına uzun dönemdir devam ediyorsunuz. Emeği geçen bütün arkadaşlara yürekten teşekkür ediyorum. Tabii, ortaya çıkan raporla herhâlde bizler de bu konu hakkında daha net bir bilgiye ulaşacağız, o zaman da daha uzun, detaylı görüşeceğiz.

Ben sunumun başında yoktum, özellikle özür diliyorum. Bir görüşmeden dolayı biraz geciktim ama Sayın Başbakan Yardımcısının konuşmasının katıldığım tarafında özellikle “aile bütünlüğünü korumak” vurgusunun birçok kez geçtiğini gördük. Tabii ki aile bütünlüğünü korumak çok önemli, çok da kıymetli. Aile bizim için çok önemli ama bu noktada, özellikle biz kadınların yaşadığı problemleri sadece “aile bütünlüğünü korumak” cümlesine sıkıştırırsak eğer, o zaman kadınların asıl sorununu ve tabii ki doğal olarak çözüm yollarını da ıskalamış oluruz diye düşünüyorum. Hani kadınlar tabii ki her yerde dezavantajlı ama yurt dışındaki kadınlar daha da dezavantajlı. Bu anlamda, tabii ki nasıl dünyanın her yerinde yaşayan soydaşlarımız, yurttaşlarımız memleketimizin, ülkemizin sorunlarına duysız kalmıyorsa, yürekleri vatan sevgisiyle hâlâ çırpıyorsa -ki bunu birçok gezimizde gördük- bizler de yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarına tabii ki kayıtsız kalamayız, kalmamalıyız da. Ama bunun için de öncelikli olarak dünyadaki o Türkiye algısını değiştirerek başlayabiliriz diye düşünüyorum; OHAL’i kaldırarak, Türkiye’de demokrasiyi ve hukuk devletini güçlendirerek muhakkak ki orada yaşayan yurttaşlarımızın önündeki en büyük engelleri aşacak belki en önemli adımları da atmış oluruz diye düşünüyorum.

Şimdi üçüncü kuşak yaşıyor sanırım, değil mi? 1970’lerde hızlanan bir göç var. üçüncü kuşak şu an değil mi, geçti hatta?

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Dördüncü kuşak.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Dördüncü kuşağa geçtik, doğru söylüyorsunuz.

Gönül isterdi ki uyum açısından olsun, kültür çatışması olsun, dil olsun, diğer alanlarda, eğitim, ekonomi alanlarında olsun, biz daha fazla yol katetmiş olalım, daha az sorunla karşılaşmış olalım yurttaşlarımız açısından ancak maalesef, baktığımızda ve konuştuğumuzda -ki herhâlde raporda da bu ortaya çıkacak- sonuç hiç de öyle değil; içler acısı, maalesef öyle.

Ben burada şunu çok merak ediyorum, Sayın Başbakan Yardımcısına sormak istiyorum: En son çıkan -gurbetçilerimizin şu günlerde yaşadığı en büyük sıkıntı sanırım o- 2017’de çıkarılan Otomatik Bilgi Transferi Anlaşması. Şimdi, bu, 2018’in ilk günlerinde geçecekti ama ertelendi sanırım, tam bilemiyorum, takip edemedim, “Ertelenecek.” diye konuşuldu ama şimdi, hani memleketimizde bir dikili ağacı olan, tarlası olan, geri döndüğünde kafasını sokacak bir evi bile bulunanlara bu anlaşma çevresinde hatta geriye dönük -on yıla yakın bir süre bu da- bir cezai yaptırım da olacak. Şimdi, çok büyük bir sorun bu işin açıkçası. Yani 2017’yi baz alırsak bu, 2007’ye kadar gidecek bir dönem. Ama bu konuda kimse bir şey bilmiyor, bir bilgilendirme de yapılmıyor öğrendiğimiz kadarıyla, çok büyük bir belirsizlik hâkim. Bu konuda yurt dışındaki temsilciliklerimizin de yeterli bilgilendirme yapmadığını ve etkilenecek yüz binlerce yurttaşımız olduğunu biliyoruz biz. Bu konuda gerçekten çok büyük bir sıkıntı var. Zira şöyle bir durum var: Şu an Türkiye kökenli kardeşlerimizin yüzde 40’ı sosyal yardımlarla ayakta duruyor. Şimdi, bunların kesilmesi söz konusu. Genç işsizliğinin biz yüzde 30’larda olduğunu biliyoruz. Şimdi, biz bu genç işsizliğini Almanya’yla iş birliği yapıp kaldıracakken... Değil mi? Bunlar öncelik çünkü biz aile bütünlüğünü korumak istiyorsak eğer, bunun altında yatan sebepleri tek tek elememiz gerekir diye düşünüyorum. Şimdi, bununla ilgili herhâlde bilgi verecek Maliye Bakanlığı ve ona dair ataşelikler herhâlde ama bu konuda mali ataşeliklerin bomboş olduğu söyleniyor. Doğru mudur? Hani “Bilgi verecek kimse yok.” deniliyor. Bu konuda bir belirsizlik var ama diğer ataşeliklerimiz dolu. Ama tabii, burada o çok kıymetli.

Diğer bir soru da Almanya’da yaşarken Türkiye’de emeklilik hakkı kazanan yurttaşlarımızla ilgili. Orada bir “mini iş paketi” diye tabir edilen part-time işler yapmak istiyorlar ama bu sefer Türkiye’de kazandıkları emeklilik tam olarak kesiliyor. Onlar da haklı olarak diyorlar ki: “Türkiye’de böyle bir şey yok. Türkiye’deki vatandaşlar, emekli olanlar çalışabiliyor hafif, düşük orandaki bir kesintiyle beraber.” Onlar da diyorlar ki: “Bizim de bu hakkımız ve bizim ki de kesilmesin.” Bununla ilgili bir çalışma var mı?

Ben emeği geçen arkadaşlarımıza tekrar teşekkür ediyorum. İnşallah, bu konuda yurt dışında yaşayan yurttaşlarımızın, özellikle kadınların dertlerine bir nebze de olsun derman olabiliriz diye ümit ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Yüceer’e teşekkür ediyorum ben de.

Özellikle, bu otomatik bilgi değişimiyle ilgili olarak süreç hâlen devam ediyor, öncelikle onu söyleyeyim. Bu 115 ülkenin imzaladığı uluslararası bir sözleşme çerçevesinde, sadece yıl sonu banka bakiye hesapları paylaşılmakta ama gayrimenkul yok bunun içinde, bunu öncelikle söyleyeyim. Sadece yıl sonu bakiyesi bankanın...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bankadaki para ama bildiğim kadarıyla şeylerde de geriye dönük bir şey var.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Yok, zaten süreç de devam ediyor şu anda bizim, Hükûmet nezdinde çalışmamız devam ediyor, Maliye Bakanlığı nezdinde ama burada şunu ifade etmek isterim özellikle: Vatandaşlarımızın herhangi bir hak kaybına veya mağduriyetine sebep olmayacak surette gerçekleşeceğini düşünüyorum ben açıkçası, inşallah.

Bir konu daha sormuştunuz herhâlde.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Emeklilik.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Ha, emeklilikle ilgili sorulmuştu. Emeklilik...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Türkiye’de emeklilik kazanan, orada tekrar çalışmak isteyen yurttaşlarımızla alakalı...

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Anladım. Şimdi, SGK’nın yaptığı bir çalışma. Dolayısıyla isterseniz bilgi alalım, var mı yeni bir çalışmaları, size yazılı olarak bildirelim inşallah. Biz, yalnız, bu konudaki mağduriyetleri SGK’ya, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ilettik böyle bir beklenti var diye. Onlar şu anda çalışıyorlar. Olmazsa o şekilde size yazılı olarak cevap verelim.

Şimdi, bir şey söylemek istiyorum.

Başka soracak var mı Sayın Başkanım?

BAŞKAN – 3 tane daha var.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Öyle mi? Eğer uzayacaksa Mehmet Bey devam edebilir. Ben çünkü...

BAŞKAN – Tamam. Çok kısa, hemen, hızlıca toparlayalım. Çok sorular olmayacak. Eğer beş dakika daha vakit ayırabilirseniz çok seviniriz.

Sayın Özkal, hızlıca buyurun.

HATİCE DUDU ÖZKAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan ve Sayın Başbakan Yardımcım, KEFEK’in değerli üyeleri; ben bu Alt Komisyonunda görevli değildim ama bu dönem bile sadece Hükümetimiz adına çok olumlu çalışmalar yapıldı ve özellikle ondan önce gittiğimiz yurt dışı çalışmalarında veya ilimizde, yurt dışında yaşayan Türklerle görüşmelerimiz sonucunda özellikle en büyük sıkıntıları askerlik konusu, harçlar ve büyükelçilikler konusuydu. Bu dönemde iktidarımızın, Hükümetimizin yaptığı en önemli çalışmalar olarak askerlik harçlarının indirilmesi, pullar, uçaklarla ilgili durumlar... Ve yeni yeni büyükelçiliklerin bizimle yani onlarla kurduğu iletişimlerde konusunda çok ciddi teşekkürlerini iletiyorlar. Ben bu olumlu çalışmaların da gözardı edilmemesi gerektiğini hatırlatmak istedim sadece.

Bunun yanında, özellikle bir ilahiyatçı olarak diyorum ki yurt dışında yaşayan Türklerin çocukları Türkiye’de ilahiyat okuyorlar ve DİTİB’in de özellikle onları atama konusunda hassasiyeti var. Bunu da hatırlatmak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Yavuz, buyurun.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, çok kıymetli Başbakan Yardımcımız, değerli Komisyon üyelerimiz; ben biraz geç geldim, özür diliyorum. Aslında Sayın Bakanımızın sunumunu baştan sona dinlemek isterdim ama istifade de ettim bulunduğum süre içerisinde.

BAŞBAKAN YARDIMCISI HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Kaydını gönderelim Ali İhsan Bey’e.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – İnşallah.

Bu arada, benden önce beş arkadaşımız söz aldı. Ben soru sormayacağım ama bir iki konunun açıklığa kavuşturulması istikametinde kısa birkaç cümle etmek istiyorum açıkçası.

Özellikle tam girerken Sibel Özdemir Vekilimiz konuşuyorlardı. Bir konu anlaşılсын diye açıklık getireceğim, kayıtlara girsın ve daha sonraki süreçte bize de belki yol gösterici anlamında bir fikir jimnastiğine de dönüşür diye ifade etmek istiyorum. Komisyonlar, alt komisyonlar, bakanlıklardan, ilgili kurumlardan, her yerden bilgi edinmek üzere buraya davet ediyorlar ve genelde de bakanın kendisi gelmez, kendisinin belirlemiş olduğu bir temsilci gelir. Mesela az önce Sayın Başbakan Yardımcımızın yaptığı gibi yani Ben çıkacağım, işim var, gerekirse Mehmet Bey devam etsin.” dedi. Zaten böyle olur. Genelde bakanlarımız gelmiyor ama ilgili kurumlardan temsilciler falan geliyor.

ERTUĞRUL SOYSAL (Yozgat) – Bakana teşekkür ederiz, o geldi ya.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Tam onu söylüyorum. Şimdi, en yüksek perdeden, Sayın Başbakan Yardımcımız gelmişler ve burada meramlarını, maksatlarını ortaya koyuyorlar ve açıklaması gereken konuları açıklıyorlar. Bunun rapora girmesi kadar doğal bir şey olamaz. Bakanın belirlemiş olduğu bir temsilci burada konuşurken rapora giriyor da Sayın Bakanımızın, sayın bakanlarımızın, Sayın Başbakan Yardımcımızın gelip de en üst perdede ortaya koyduğu hususların rapora girmesinde kesinlikle bir beis olamaz, bir sakınca olamaz, son derece de faydalı bir şey olur.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Değer katar.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Evet, değer katar.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama bunlar ayrı şeyler, yasama ve yürütme ayrı bir... Biz yasama görevini yapıyoruz, yürütme ayrı.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Başka bir şey söylüyorum. Bakınız, komisyonlar şöyle çalışıyor, bir daha söyleyeyim...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yoksa getirmeyin diye bir şey yok. Tabii ki katkı sunabilir.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Ben Sibel Hanım’ı sadece... Açıklıyorum, illa cevap vermek zorunda değilsiniz, beni de cevap vermek zorunda bırakmak durumunda da değilsiniz diye düşünüyorum. Ben sadece şunu söyledim yani o anda art niyetinizin de olduğunu düşünmüyorum: Bir anda, hani, bakanlar genelde gelmediği için acaba bunda bir beis mi var, rapora girmesi anormal bir şey teşkil eder mi gibi bir bakış açısı sanki oluştu gibi. Ben onun üzerine bunu söylüyorum, diyorum ki: Gayet tabii, her kurumdan, her kuruluşan, her bakanlıktan nasıl temsilci geliyor, burada onu dinliyorsak ve bunlar nasıl raporda yer alıyorsa sayın bakanların, sayın başbakan yardımcılarının olması da son derece doğaldır, tabiidir hatta çok arzu edilendir. Temenni ediyorum ki Sayın Başbakan Yardımcımızı daha çok görelim, bakanlarımız da daha çok gelsin, gelebilsin. Onların işleri çok yoğun tabii elbette ama çok arzu ederim. Onu özellikle dilek getirmek istedim. Birincisi buydu.

BAŞKAN – Ben bir parantez açıyorum Sayın Yavuz. Kendisi de İslamofobiyle ilgili İnsan Hakları Komisyonunda Alt Komisyon Başkanı. Aslında yurt dışını ilgilendiren, önemli, gerçekten kanayan bir yara. Onunla ilgili de belki bu raporu zenginleştirecek birkaç şey de söylemek ister bu fırsatla. Başbakan Yardımcımız da eğer birkaç dakika daha ayırabilirlerse bu noktada, güzel bir kazanımı olur çalışmanın.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Evet, onu ayrıca konuşabiliriz ama ben diğer hususa ilişkin de bir cümle edip bitirmek istiyorum çünkü Sayın Başbakan Yardımcımız bir yere yetişme gibi bir derdinin olduğunu hissettirdi bize. Onun üzerine çok uzatmak istemiyorum.

Yine, HDP’li Ağrı milletvekilimizin söyledikleri vardı. Biz de sizin yerinizde olmak isterdik. Siz bizim yerimizde gibisiniz zaten. Yasalara son derece saygılı olduğumuzda, yasalara uygun davrandığımızda, devletin ve milletin bölünmez bütünlüğüne aykırı iş ve işlemler yapmadığımızda ve yapanların yanında yer almadığımızda tam bizim gibi oluyorsunuz. Bize bir ayrıcalık falan tanınmıyor. Kayıtlara özellikle geçsin diye istedim bunu. Bize bir ayrıcalık tanınmıyor ama kalkıp da bir genel başkan “Ben arkamı YPG’ye, PYD’ye dayadım, terör örgütüne dayadım.” falan derse herhâlde hukuk kurallarının bunu görmezlikten gelmesi gerekmiyor, görmezlikten gelmemeli de diye düşünüyorum ben. Dolayısıyla bize bir ayrıcalık tanınmadı, bu özellikle bilinsin istiyorum. Biz seçildik milletimiz tarafından, siz de seçildiniz, HDP’li milletvekilleri de seçildi, bu noktada bir sorun yok. Ama biz yasalara son derece saygılı davranıyoruz, yasaların öngördüğü sınırların dışına çıkmıyoruz. Onun için durumumuz biraz farklı görünüyor. Oysa bize bir ayrıcalık tanındığı için değil.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Bence siz bir vekil gibi değil, bir yargıç gibi konuşuyorsunuz.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Sizinkilere de tavsiyem, yasalara son derece saygılı davranırsanız, uygun davranırsanız emin olun bir sorun çıkmayacak diyor, hepinize teşekkür ediyorum.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Bu konuda siz karar veremezsiniz.

BAŞKAN – Hüsnüye Hanım, buyurun.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Bu sizin konunuzla alakalı değil.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım, toleranslı davranalım.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Hayır, herkes her şeye cevap veriyor, böyle olmaz ki. Bakın, biz konuşurken siz hemen müdahale ettiniz.

BAŞKAN – Ne zaman müdahale ettik? Siz basın düğmenize, cevap hakkınızı alırsınız.

Buyurun Sayın Erdoğan.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Çok Değerli Başkanım, Saygıdeğer Başbakan Yardımcım, çok değerli üyeler; şimdi, aslında, duyduklarımızı ve gittiğimiz ülkelerdeki, oradaki yapılan işlemleri, işte anayasa ve yasalar çerçevesinde yapılan çalışmaları gördükten sonra benim de İspanya’dan hatırladığım bir konuyu aktarmam gerekiyor diye düşündüm.

Şimdi, aslında Avrupa ülkelerine baktığımız zaman kadın cinayetleriyle ilgili sayıların bizimki kadar olmadığını gördük, görüyoruz. Bizimkilerin, Türkiye’imizdeki istatistiklerin çok daha iyi tutulduğu noktasında, biz oraya gittiğimiz zaman bir gerçeği görmüş olduk. İspanya’daki Endülüs Parlamentosunda bize brifing veren kadınla ilgili bir çalışma grubu yani yine hükûmetin bir birimi, devletin bir birimi, kadın cinayetlerinin, eğer aralarında nikâh yoksa bunların genel asayiş cinayeti veya darbın şiddetinde bir asayiş sorunu olduğu noktasında istatistiklere giriyorlar. Ben bunu duyduğum zaman, inanın, böyle bir şey nasıl oluyor diye kendimi sorguladım. Dolayısıyla “Yok efendim, bizde şiddet şu kadar, bizde cinayet bu kadar. Avrupa’da bu şöyle eksik, böyle rakamlar.” demek noktasında

değiliz. Yani onlar nikâhlı olmayan grubun asayiş sorunu olarak gördükleri için bu istatistiklere o şekilde yansıyor. Dolayısıyla, yani Avrupa’yla kendimizi karşılaştırdığımız zaman “Biz buna ilgisiziz, biz daha az duyarsızız.” gibi bir şey söylemek çok da mümkün görünmüyor.

Ben bunu söylemek istedim, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Son söz olarak, Sibel Hanım, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan son söz için.

Sayın Yavuz’a sadece cevaben, ismim geçtiği için... Şöyle ki ben Sayın Bakanın, sayın bakanların gelip komisyonlarda bilgi paylaşımları noktasında bir sorun olduğunu düşünmüyorum. Biz geçen haftadan bir önceki hafta taslak raporumuzu konuştuk, neticelendirdik, başlıklarımızı belirledik, eklemeler yaptık ve nihayete ulaştı gibi ve orada da şunu konuştuk: Biz buradaki sorunları, raporumuzu, bizi ilgilendiren bakanlıklara götürelim ve diyelim ki: “Biz yasama olarak bu faaliyeti yaptık, sizden de yürütme olarak bunları istiyoruz, somut adımlar atınız.” gibi. Zaten biz bu çalışmamızı yaparken Sayın Bakanın sorumlu olduğu Bakanlığın kurumlarıyla birlikte yaptık. O kurumlar bize bilgiler verdiler, istatistikler verdiler, sunumlar yaptılar, burada bir sorun yok, elbette biz onlardan bilgi alacağız. Sadece, rapor nihayete ulaşmışken Sayın Başbakan Yardımcısının görüşlerinin tekrar rapora entegre edilmesi... Yani biz burada yasama faaliyetimizi yapıyoruz, yürütmeden de istiyoruz.

Sadece bunu anlatmaya çalıştım yoksa Bakanlıkların sunum yapması...

BAŞKAN – Sayın Özdemir, son cümle olarak toparlarsanız çok sevinirim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Biz taslağımızı oluşturmuşken tekrar, hani biz onlara götürüp talep edeceğiz, sonra belki sayın bakanlarla bir toplantı yaparak bunların görüşülmesi ve yasalar çıkartılmasını isteyebiliriz.

BAŞKAN – Sayın Özdemir, biliyorsunuz ben de çok takip ettim alt komisyon çalışmalarınızı. YTB’den aldığımız bilgiler ile bugün geldiğimiz zaman aralığında bazı değişiklikler olabildiğini düşünerek, öngörerek aslında bu toplantıyı yaptık ve bütün alt komisyonlarımızın da aslında usulü, rapor bitmeye yakın ya da bittikten sonra ilgili bakanlıkları bizzat ziyaret edip, çıktılarını kendileriyle paylaşıp süreci hızlandırmak. Bu zaten bizim eylem planımız içinde. Çok da önemli, gerekli olduğunu düşünüyorum. Siyasetüstü yaklaşımınız için de ayrıca teşekkür ederim bu vesileyle.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Yanlış anlaşılma olmasın. Kendimi yanlış...

BAŞKAN – Yok, yok, sıkıntı yok. Karşılıklı konuşarak detaylandırıyoruz.

Efendim, çok teşekkür ederiz Başbakan Yardımcımıza, bu yoğun vaktinde, programı içinde bize vakit ayırdığı için ayrıca teşekkür ederiz. Üyelerimize de aynı zamanda -onların da yoğunlukları var biliyoruz, Genel Kurul çalışmaları var, buradalar- çok teşekkür ederiz. İnşallah, başka toplantılarda sizi çok daha detaylı, çok daha farklı konularda Komisyonumuzda ağırlamak isteriz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.13